

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

คณะกรรมการเปรียบเทียบเป็นผู้ที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ที่สำคัญในการดำเนินการทางกฎหมายกับสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพบางอาชีพที่ได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนดไว้ เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้เปรียบเทียบและผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด คดีเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แม้โดยหลักการทางกฎหมายการระงับคดีอาญาด้วยชั้นตอนพิเศษดังกล่าวจะบังคับใช้ในกรณีเป็นความผิดที่โดยสภาพและลักษณะไม่ร้ายแรงก็ตาม แต่ก็ยังถือเป็นความผิดและมีโทษที่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย อันกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินและเสรีภาพในการดำเนินชีวิตของประชาชน กระบวนการและขั้นตอนในการใช้อำนาจรัฐดังกล่าว อันได้แก่ การกำหนดบุคคลผู้ใช้อำนาจให้ดำเนินการด้วยความเหมาะสมและเป็นธรรม การรวบรวมพยานหลักฐานที่เป็นไปภายในขอบเขตเพื่อความเหมาะสมและจำเป็น รวมทั้งการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบในการพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าปรับและระยะเวลาที่ต้องชำระที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิด รวมทั้งพฤติการณ์ความร้ายแรงที่เกิดขึ้นก็เป็นสิ่งที่จำต้องกระทำให้อยู่ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้มีการบิดเบือนการใช้อำนาจให้ผิดไปจากวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ประการสำคัญ การใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบจะต้องพิจารณาด้วยความถูกต้อง ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย มีเหตุผลรองรับการใช้ดุลยพินิจที่เพียงพอและเหมาะสมอันจะเป็นผลให้การดำเนินงานบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างแท้จริง

จากการศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556

ผู้เขียนพบว่า ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้ คือ

1) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับ โครงสร้าง ที่มาและขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการเปรียบเทียบที่ขัดต่อหลักความเป็นกลาง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2556 กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (คณะกรรมการ ปปง.) เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบ โดยองค์ประกอบของคณะกรรมการเปรียบเทียบมีจำนวนห้าคน ประกอบด้วยเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำนวนสองคน ได้แก่ ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เป็นกรรมการ พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจำนวนหนึ่งคน ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมอบหมายเป็นกรรมการ ข้าราชการในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย และข้าราชการในสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกำกับและตรวจสอบ และผู้อำนวยการส่วนคดีและวินัย กองกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างและที่มาของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นประธานกรรมการ ปรากฏว่าอีกบทบาทหนึ่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งจะมีข้าราชการมาทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการเปรียบเทียบด้วย เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมายให้ผู้ช่วยราชการกองกฎหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของกองกฎหมายซึ่งทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานและเสนอความเห็นทางคดีเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ช่วยราชการกองกฎหมาย จึงมีผลเสมือนหนึ่งว่าฝ่ายเลขานุการได้ทำหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานและเสนอความเห็นทางคดีอยู่ด้วยในตัว เมื่อผู้ต้องหายินยอมให้เปรียบเทียบเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ก็เป็นผู้พิจารณาสำนวนคดีเพื่ออนุมัติให้นำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทำหน้าที่สองบทบาท บทบาทที่หนึ่งคือผู้สั่งการ

ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการเปรียบเทียบ และอีกบทบาทหนึ่งคือผู้พิจารณาความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้ต้องหาในฐานะที่เป็นประธานกรรมการเปรียบเทียบ

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พบว่ากำหนดโครงสร้างที่มา และขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการเปรียบเทียบ โดยให้เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รวบรวมพยานหลักฐานและเสนอความเห็นทางคดี ทั้งเป็นผู้อนุมัติให้นำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบมาพิจารณาความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้ต้องหาในฐานะประธานกรรมการคณะกรรมการเปรียบเทียบอีก จึงเป็นกรณีผู้ที่เคยพิจารณาและมีความเห็นทางคดีมาแล้ว ต่อมาได้เป็นผู้พิจารณาความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้ต้องหาในคดีเรื่องเดิมอีก การใช้ดุลยพินิจพิจารณาในกรณีดังกล่าวย่อมเป็นการยากยิ่งที่จะเปลี่ยนแปลง เป็นอย่างอื่น แต่กลับจะมีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมของตนอย่างแน่แท้

นอกจากนี้ การที่ระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556 กำหนดให้ผู้อำนวยการกองกฎหมายซึ่งเป็นหัวหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและเสนอความเห็นทางคดีในการนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบและต่อมาได้ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการเปรียบเทียบซึ่งมีอำนาจพิจารณาความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้ต้องหาได้อีกครั้งหนึ่ง ย่อมทำให้การใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบไม่เป็นอิสระเพราะอาจถูกชี้นำให้เป็นไปตามความเห็นเดิมของผู้อำนวยการกองกฎหมายในฐานะหัวหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กำหนดโครงสร้างที่มา และขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการเปรียบเทียบ โดยให้เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นผู้เห็นชอบพฤติการณ์ความผิดของผู้ต้องหาและผู้สั่งการให้นำเรื่องเข้าสู่การเปรียบเทียบคดี ต่อมาได้ทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาความผิดและกำหนดโทษนั้นอีกครั้งในฐานะประธานกรรมการเปรียบเทียบและการที่ให้ผู้อำนวยการกองกฎหมายซึ่งเป็นหัวหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและทำความเห็นทางคดี ต่อมาทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้ต้องหาในฐานะกรรมการและเลขานุการในคดี ที่ตนเองเคยเห็นชอบในความเห็นทางคดีมาแล้ว จึงไม่สอดคล้องต่อหลักการทางกฎหมายมหาชน ได้แก่ หลักความเป็นกลาง ส่งผลให้เกิด

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับโครงสร้าง ที่มาและขั้นตอน การดำเนินงานของคณะกรรมการ เปรียบเทียบที่ขัดต่อหลักความเป็นกลาง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เมื่อกฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจในการ บังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้บรรลุผลดังวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ที่ต้องการให้การดำเนินการเสร็จ ลุล่วงด้วยความรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ อันจะมีผลเป็นการขยับยั้งการประกอบอาชญากรรมที่ เกี่ยวกับความผิดมูลฐานและการฟอกเงินได้อย่างจริงจังในทางปฏิบัติด้วยการลงโทษผู้ต้องหา ซึ่งก็คือผู้ที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยินยอมให้เปรียบเทียบ แต่หากปรากฏว่ากรรมการบางคนในคณะกรรมการ เปรียบเทียบใช้ดุลยพินิจโดยมีอคติ มีความโน้มเอียงไปตามความเห็นเดิมของตน ซึ่งนอกจาก จะมีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงที่ส่งผลให้การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษไม่มีความเป็นกลาง และไม่เป็นธรรมแล้ว ยังส่งผลเสียต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการเปรียบเทียบในภาพรวมอีกด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบไม่เป็นไปโดยอิสระอย่างแท้จริง เพราะ ถูกแทรกแซงหรือชี้นำความคิด ความเห็น รวมทั้งไม่อาจทำหน้าที่ในการตรวจสอบถ่วงดุลการ ดำเนินการของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในฐานะฝ่ายเลขานุการได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความไม่โปร่งใสและอาจมีเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนตามมา เหตุนี้ที่กล่าวมานอกจากจะ ส่งผลกระทบต่อผู้ที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน แล้วยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของสำนักงานป้องกัน และปราบปรามการฟอกเงินที่มีต่อประชาชนทั่วไปได้ในที่สุด

2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบ พยานหลักฐานเพื่อดำเนินการเปรียบเทียบและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

การตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐาน จัดทำความเห็นทางคดีและสำนวนคดี เพื่อนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบของสำนักงานป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการเปรียบเทียบ เริ่มต้นจากการที่เลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีคำสั่งแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้ มีอำนาจในการตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานจนได้ข้อยุติที่ชัดเจนและหนักแน่น เพียงพอให้รับฟังได้ว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงินเกิดขึ้นและผู้กระทำความผิดนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบคดี จึงจะนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการ พิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด กรณีเช่นนี้ การตรวจสอบ ข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนก่อนนำเรื่องเข้าสู่การ

พิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ จึงต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีความครบถ้วนสมบูรณ์อยู่ในตัว จึงจะทำให้การพิจารณา ของคณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อกำหนดจำนวนเงินค่าปรับและระยะเวลาให้ผู้ต้องหาชำระเป็นไปโดยถูกต้อง สมเหตุสมผลและเป็นธรรม

จากการศึกษา พบว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และมติคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2556 ออกระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556 กำหนดขั้นตอน วิธีการในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่และคณะกรรมการเปรียบเทียบขึ้นไว้บังคับ หลักในการปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานของพนักงานเจ้าหน้าที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว ข้อ 7 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบที่ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่รวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกร้องหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 62 มาตรา 63 หรือมาตรา 64 ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการเปรียบเทียบหรือดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะใช้อำนาจตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่ได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38 และมาตรา 64/1 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ประกอบระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556 ให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบให้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายในการเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ได้ ทั้งที่ในทางปฏิบัติตามสภาพและลักษณะของความผิดตามมาตรา 62 มาตรา 63 และมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้สมบูรณ์เป็นที่ยุติได้จากการตรวจสอบเอกสารและคำชี้แจงของหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น อำนาจตามกฎหมายที่ให้ดุลยพินิจพนักงานเจ้าหน้าที่มีสิทธิเข้าไป

ในเคสสถาน สถานที หรือยานพาหนะใด ๆ ของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้กระทำความผิดได้หากเห็นสมควร เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่นั้น ถือเป็นกรณีไม่เหมาะสมและเกินกว่าความจำเป็นที่ควรกระทำ เพียงเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการเข้าสู่กระบวนการเปรียบเทียบคดีความผิดของคณะกรรมการเปรียบเทียบเท่านั้น

ดังนั้น การที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 38 และมาตรา 64/1 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ที่เป็นการเกินสมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จ ล่วงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จึงไม่สอดคล้องกับหลักการจำกัดสิทธิเท่าที่จำเป็นและหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่กำหนดให้องค์กรของรัฐทุกองค์กรใช้อำนาจโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพในอันที่จะต้องไม่กระทำการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น และแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพดังกล่าวได้พัฒนาขึ้นมาเป็นหลักนิติรัฐ ซึ่งเป็นหลักกฎหมายที่รัฐต่าง ๆ ที่มีการปกครองแบบเสรีประชาธิปไตยได้พัฒนาขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของประชาชนจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองต้องอยู่ภายใต้กฎหมายเช่นเดียวกัน และการจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทำไม่ได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นแก่การธำรงรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อคุ้มครองสิทธิให้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นไม่ได้

3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556

จากการที่โทษปรับตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 เป็นมาตรการบังคับในทางทรัพย์สินเพื่อลงโทษผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ตามกฎหมายฟอกเงินกำหนดแต่ได้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่นั้น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินบรรลุผลอีกทั้งทำให้การบังคับใช้กฎหมาย ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพการเปรียบเทียบคดีของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 จึงเป็นกระบวนการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษในคดีความผิดที่โดยสภาพและลักษณะไม่ร้ายแรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับการรายงานการทำธุรกรรม ความผิดของสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด ความผิดที่ไม่ให้ความร่วมมือ

กับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน การเปรียบเทียบคดีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการทำให้การป้องกันการฟอกเงินมีความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์มากกว่าการดำเนินคดีในชั้นศาล และเป็นการสร้างความตระหนักรู้ให้แก่ผู้ที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมและผู้เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญในการให้ความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556 กำหนดขั้นตอนการดำเนินการเริ่มต้นเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบการกระทำความผิด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบของกองกฎหมายเพื่อเป็นเจ้าของสำนวนให้มีหน้าที่รับผิดชอบสำนวนคดีเพื่อดำเนินการนำเรื่องเข้าสู่การเปรียบเทียบ ภายหลังจากที่คณะกรรมการเปรียบเทียบได้รับเรื่องขอให้พิจารณาเปรียบเทียบแล้ว จะต้องพิจารณาและมีคำสั่งภายในอายุความ โดยในชั้นการพิจารณาเปรียบเทียบ หากคณะกรรมการเปรียบเทียบเห็นว่าพยานหลักฐานจากการรวบรวมของพนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาเปรียบเทียบได้ จะแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมหลักฐานเพิ่มเติมในข้อที่ไม่สมบูรณ์เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป กรณีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาเปรียบเทียบได้ คณะกรรมการเปรียบเทียบจะพิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ความหนักเบาแห่งข้อหา ฐานะของผู้กระทำความผิด เหตุบรรเทาโทษและเหตุเพิ่มโทษแล้วกำหนดจำนวนเงินค่าปรับและระยะเวลาที่ผู้ต้องหาจะต้องชำระภายในเวลาอันสมควรแต่ไม่เกิน 30 วัน เมื่อมีคำสั่งเปรียบเทียบแล้วพนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนจะแจ้งคำสั่งเปรียบเทียบให้ผู้ต้องหาทราบ กรณีผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับครบถ้วนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบ กำหนดคดีก็เป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าครบกำหนดระยะเวลาชำระเงินค่าปรับแล้วผู้ต้องหาไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วน พนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของสำนวนจะรายงานข้อเท็จจริงและประมวลเรื่องผ่านผู้อำนวยการกองกฎหมายเสนอ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงินเพื่อพิจารณาสั่งการให้ดำเนินการ กล่าวโทษต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น การที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 และระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบ และการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556 กำหนดให้คณะกรรมการเปรียบเทียบเป็นคณะบุคคลที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย

เพื่อลงโทษแก่ผู้ต้องหาซึ่งกระทำความผิดตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติให้เป็นคดีที่เปรียบเทียบได้โดยการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับและระยะเวลาที่ต้องชำระ โดยกฎหมายและระเบียบดังกล่าวเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเปรียบเทียบสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าปรับและระยะเวลาที่ผู้ต้องหาจะต้องชำระไว้อย่างกว้างขวางและอิสระ ประกอบกับกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติมิได้กำหนดอัตราโทษให้มีความชัดเจนแน่นอนในการบังคับใช้ จึงทำให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำและถกเถียงในการบังคับโทษ ส่งผลต่อการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบที่อาจไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของกฎหมาย เป็นการไม่สอดคล้องกับทฤษฎีทางกฎหมายมหาชน ได้แก่ หลักนิติรัฐ หลักความเสมอภาคและหลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมาย ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบในการพิจารณากำหนดจำนวนค่าปรับและระยะเวลาที่ผู้ต้องหาจะต้องชำระตามระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556

ดังนั้น การที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจพิจารณาโทษที่จะลงแก่ผู้ต้องหา โดยการกำหนดให้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนด โดยเมื่อมีการเปรียบเทียบและผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดกฎหมายบัญญัติให้คดีเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คณะกรรมการเปรียบเทียบจึงมีบทบาทสำคัญในการใช้ดุลพินิจพิจารณาในการระงับคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาซึ่งกระทำความผิดได้ หากคณะกรรมการเปรียบเทียบ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความเป็นธรรม อันเนื่องมาจากการตีความกฎหมายและระเบียบปฏิบัติผิดไปจากวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ซึ่งนอกจากจะเกิดผลกระทบโดยตรงต่อสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพที่มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแล้ว ยังเกิดผลกระทบโดยอ้อมต่อประชาชนจากการใช้อำนาจรัฐดังกล่าว เพราะมาตรการทางกฎหมายของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชนหากมิได้ปฏิบัติให้เกิดความเท่าเทียมกันภายใต้หลักความเสมอภาคและความชัดเจนแน่นอนของกฎหมาย จะทำให้ประชาชนและสังคมขาดความเชื่อมั่น ขาดความเชื่อถือและศรัทธาต่อระบบและวิธีการทำงานในการอำนวย ความยุติธรรมของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ยังกระทบต่อการดำเนินมาตรการทางกฎหมายตามบทบาทภารกิจของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และท้ายที่สุดผลกระทบสำคัญ ย่อมตกอยู่กับระบบการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ดังนี้

1) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับ โครงสร้าง ที่มาและขั้นตอนการดำเนินงานของคณะกรรมการเปรียบเทียบที่ขัดต่อหลักความเป็นกลาง

ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 64/1 เพื่อกำหนดโครงสร้าง ที่มาของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ให้การทำหน้าที่ของคณะกรรมการเปรียบเทียบมีความเป็นอิสระและสามารถวางดุลอำนาจกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบ รวบรวมพยานหลักฐานและตั้งข้อกล่าวหาได้ เพื่อให้สามารถอำนวยความสะดวกและเป็นธรรม และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนได้และยังจะส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินบรรลุวัตถุประสงค์ดังเจตนารมณ์ มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 64/1 ความผิดตามมาตรา 62 มาตรา 63 และมาตรา 64 ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่คณะกรรมการแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้

คณะกรรมการเปรียบเทียบให้มีจำนวนสามคน ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสองคน พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหนึ่งคน เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบ และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

2) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบพยานหลักฐานเพื่อดำเนินการเปรียบเทียบและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ขัดต่อหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 38/1 เพื่อกำหนดขอบเขต หลักเกณฑ์ การควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการเปรียบเทียบคดีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เป็นไปโดยเหมาะสม มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 38/1

“ในการปฏิบัติหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเปรียบเทียบคดีความผิดตามมาตรา 62 มาตรา 63 มาตรา 64 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขานุการ มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(3) เข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าหากเน้นซักถามจะเอาหมายค้นมาได้ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานดังกล่าวนั้นจะถูกขักย้าย ซุกซ่อน ทำลาย หรือทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพไปจากเดิม และให้กระทำการในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (3) ให้หัวหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง โดยแสดงเอกสารมอบหมายและบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบตาม (3) ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จแต่มีเหตุจำเป็นอันเป็นกรณีสำคัญจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นก็ได้

การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม (1) (2) และ (3) จะต้องเป็นการกระทำต่อผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องที่ยื่นการตรวจสอบและกระทำการภายในขอบเขตเพื่อประโยชน์แห่งการเปรียบเทียบคดีตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

3) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบตามระเบียบสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ว่าด้วยการเปรียบเทียบและการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2556

(1) ผู้เขียนเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 62 เกี่ยวกับกรอบการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบในการกำหนดอัตราโทษปรับและระยะเวลาที่ผู้ต้องหาจะพึงชำระเสียใหม่ เพื่อให้การใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการเปรียบเทียบมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนชัดเจน ไม่ให้เกิดปัญหาการลักลั่นและการเลือกปฏิบัติต่อตัวผู้กระทำความผิด ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่ได้รับความยุติธรรมหรือ

ความชอบธรรมในการใช้ดุลยพินิจและอาจก่อให้เกิดปัญหาการใช้อำนาจดุลยพินิจตามอำเภอใจ โดยให้ยกเลิกบทบัญญัติเดิม และให้ใช้บทบัญญัติต่อไปนี้แทนมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 62 “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 13 มาตรา 14 มาตรา 16 หรือ มีการรายงานธุรกรรมล่าช้ากว่าที่กฎหมายกำหนด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท ต่อรายธุรกรรม และปรับรายวันวันละห้าพันบาท จนกว่าจะได้รายงานให้สมบูรณ์หรือจนกว่าจะได้ ปฏิบัติให้ถูกต้อง เว้นแต่ ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าการไม่รายงานธุรกรรม หรือรายงานธุรกรรมล่าช้า นั้น เกิดจากพฤติการณ์พิเศษ

กรณีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งนั้น เป็นการกระทำในลักษณะที่กระทำ เป็นอาชญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อรายธุรกรรม และปรับรายวันวันละหนึ่งหมื่นบาท จนกว่าจะรายงานเสร็จสมบูรณ์ หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา 62/1 “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 20 มาตรา 20/1 มาตรา 21 ต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อรายธุรกรรม และปรับรายวันวันละหนึ่งหมื่นบาท จนกว่าจะได้ ปฏิบัติให้ถูกต้อง

กรณีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งนั้น เป็นการกระทำในลักษณะที่กระทำ เป็นอาชญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาทต่อรายธุรกรรม และปรับรายวันวันละห้าหมื่นบาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

มาตรา 62/2 “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 22 มาตรา 22/1 ต้องระวางโทษปรับ ไม่เกินห้าพันบาทต่อรายธุรกรรมที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม”

มาตรา 62/3 “ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 35 หรือมาตรา 36 ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาทต่อรายธุรกรรม และปรับรายวันวันละหนึ่งแสนบาท

กรณีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่งนั้น เป็นการกระทำในลักษณะที่กระทำ เป็นอาชญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองล้านบาท และปรับรายวันวันละสองแสนบาท”

2) กรณีเป็นความผิดลักษณะร้ายแรงให้มีการแก้ไขกฎหมายให้มีการเสนอเรื่องเข้าสู่ กระบวนการยุติธรรมตามปกติเพื่อให้ศาลยุติธรรมเป็นผู้ทำหน้าที่พิจารณาความผิดและกำหนดโทษ และเพิ่มเติมกฎหมายให้อำนาจสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในการประกาศต่อสาธารณะ ภายหลังจากที่คณะกรรมการเปรียบเทียบได้ใช้อำนาจในการเปรียบเทียบคดีแล้วเพื่อเป็นการป้องกัน ไม่ให้บุคคลที่เคยกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายและถูกเปรียบเทียบคดีความผิดกลับมาอาศัย โอกาส ทำผิดกฎหมายและสร้างความเสียหายให้แก่ประชาชนได้อีก มีรายละเอียด ดังนี้

มาตรา 64/2 ความผิดตามมาตรา 62 ที่คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้ จะต้องมิโทษเปรียบเทียบรวมกันแล้วไม่เกิน 300,000 บาท

มาตรา 64/3 ในกรณีที่สถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 (1)-(10) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีอำนาจประกาศหรือโฆษณาการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามดังกล่าว โดยระบุรายละเอียดการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามรวมทั้งระบุนुकคผลและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบได้

กรณีสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการอาชีพตามมาตรา 16 (1)-(10) ได้ชำระค่าปรับแล้ว ตามคำเปรียบเทียบ ให้ประกาศหรือโฆษณาไว้เป็นเวลาหกเดือนสำหรับกรณีกฎหมายกำหนดโทษปรับไม่ถึงสามแสนบาท หรือหนึ่งปีสำหรับกรณีกฎหมายกำหนดโทษปรับตั้งแต่สามแสนบาทขึ้นไป หรือมีโทษจำคุกรวมอยู่ด้วย และหากเป็นกรณีไม่ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบ ให้ประกาศหรือ โฆษณาต่อไปอีกหนึ่งปีนับแต่คดีถึงที่สุด